

ONURLU GÖREV VE MÜCADELELER BİZİ BEKLİYOR

Dünya Gençlik Haftası dolayısıyla Genç Öncü'nün İzmir'de düzenlediği toplantıda yapılan konuşmanın Çark Başak'taki özeti, 17 Kasım 1979.

Gençlik hep, toplumun geleceğinin mirasçısı, sahibi olarak tanımlanır, övülür. Düzeni sürdürecektir, milleti, vatani, cumhuriyeti "ilelebet payidar" edecek odur. Burjuva politikacılar ve ideologlar gençliğe soyut düzeyde genel erdemler düzerek ondan düzene bağlılık, fedakârlık isterler. Aslında düzenin -kapitalizmin- hiç sözü edilmez, her şey gençliğin idealistliği, vatan, millet sevgisinin yüceliği çerçevesinde söylenir.

Gençlik elbette toplumun geleceğinin emanetçisi ve mirasçısıdır. Yeni kuşaklar birbiri ardına gelmeseydi, toplum sona erer; bu, tartışılmaya gerek duyulmayacak kadar açık bir gerçek. Ama gençlik, geleceği beklemeden, bugünden önemli toplumsal bir güçtür. Sosyalist ülkelerde gençlik toplumun daha ileri aşamalara doğru gelişmesinde önemli işlevi olan bir güçtür. Kapitalist toplumlarda ise gençlik sınıf mücadelesinde taraf tutan, yeralan bir toplumsal güçtür ve bağlandığı sınıfa göre de ilerici, ya da tutucu, hatta gerici bir işlev görür.

Denebilir ki gençlik özünde ilerici bir nitelik taşır. Varolan toplumsal değerler henüz içine iyice yerleşmiş, özümsemiş, kemikleşmiş olmadığı için, daha diri ve dinamik bir kişilik yapısı taşıdıkları için genel olarak genç kuşaklar değişime, yeniliklere yaşlı kuşaklardan daha açıktırlar. Ayrıca, kişilikleri yaşlı kuşakların gençlik dönemindekinden daha değişik yeni koşullar altında biçimlendiğinden, bu nedenle de çağın gelişmelerinin daha çok etkisinde ve onlara daha yatkındırlar.

Ama bu belirttiğim noktalar gençlik için bütününde ve genelinde doğrudur. Sömürge ve ayrıntılara indiğimizde, sınıflı toplumun sınıfsal damgasını gençlik üzerine de bastığını görürüz. Kapitalizmin bunalımı, olumsuzlukları gençlik içine de yansır. Bunun için gençlik konusunu ve sorunlarını sınıf çerçevesi içinde ve kapitalizmin bugünkü koşulları ışığında ele almak gerekir.

Gençlik içinde göze çarpan birinci ayırım öğrenci gençlik, çalışan gençlik ayırımıdır. Kuşkusuz öğrenci gençlik içinde gittikçe artan sayılarda geçimi için çalışarak öğrenim yapan gençler de vardır. Ama bunlarda da, sanırım, öğrenci olma niteliği daha ağır basar; çalıştıkları iş ikincil, yardımcı bir uğraştır. Öğrenci gençlik-çalışan gençlik ayırımı temelde bir sınıfsal ayırımı dayanır. Yüksek öğrenim gençliği, genelinde, orta ve küçük burjuva sınıflardandır. Üretim dışıdır, işçi, yoksul köylü kökenli olanlar azınlıktadır ve bunlar daha çok çalışan öğrenciler kesimini oluştururlar.

Gençlikten ve gençlik örgüt ve hareketlerinden söz edildiğinde genellikle öğrenci gençlik ve onun örgütlenişi ve eylemleri kastedilir. Özellikle kapitalist ülkelerde bu böyledir. Sanayi, ticaret, hizmetler ve tarımda çalışan gençler o kesimlerdeki işgücünün bütünü içinde sayılır, o bütünden ayırt edilmezler. Oysa o kesimlerde çalışan genç işçi ve emekçilerin gençler olarak özgün sorunları, ihtiyaçları ve istek-

leri vardır. Ancak sosyalist ülkelerde de, kapitalist ülkelerde de bilimsel sosyalist anlayıştaki örgütlenmelerde gençlik, öğrenci olanı olmayanı ile bir bütün olarak ele alınır. Biz de öyle alıyoruz; Türkiye İşçi Partisi de, Genç-Öncü de öyle alıyor.

Bununla beraber kabul etmek gerekir ki, ülkemizde en örgütlü ve hareketli olan gençlik, öğrenci kesimi, özellikle de yüksek öğrenim kesimidir. Böyle olması da doğaldır. Başlıca uğraşları bilgi edinme ve düşünce alanında çalışmalar yapmak olan ve bu olanaklara sahip bulunan, genç aydınlar durumundaki öğrenciler elbetteki toplumsal ve pratik sorunlarla ilgilenmeye ve uğraşmaya diğer gençlik kesimlerinden daha açıktırlar. Çoklukla üretim sürecinin dışında olmaları, günlük geçimlerini sağlamakla uğraşmamaları da onların politik, sosyal konularla ilgilenmelerini ve uğraşabilmelerini kolaylaştırmaktadır. Bu nedenlerle de yüksek öğrenim gençliği köyde, kentte çalışan gençliğin bilinçlenmesine ve örgütlenmesine yardımcı olmakla yükümlüdür. Öte yandan köyde, kentte çalışan gençlikle birlikte örgütsel ve ideolojik çalışmalar yürütmek, onlarla kaynaşmak da öğrenci gençliğe, onu öğrenim dışı toplum yaşamı ve sorunlarıyla karşı karşıya getirerek, çok şeyler öğretir, deneyimler kazandırır. Nasıl bilimsel sosyalist aydınların pasif ve tek taraflı bir öğretme süreciyle işçilere “bilinç götürme”leri söz konusu değilse, gençlik kesiminde de öğrenci gençliğin çalışan köylü, kentli gençliği tek taraflı bir ideolojik aşılama ile bilinçlendirmesi söz konusu değildir. Gerçek ve sağlam bilinçlendirme ve bilinçlenme örgütlü çalışma ve karşılıklı etkilenme süreci içinde oluşur ve gelişir.

Gençliğin Örgütlenmesi

Kırda ve kentte, öğrenci ve çalışan gençliğin bir bütün olarak örgütlenir ve bilinçlendirilmesi güncel ve ivedi bir görev olarak önümüzdedir. Güncel ve ivedidir çünkü dünyada ve yurdumuzda sınıf mücadelesi gün günden yoğunlaşmakta, keskinleşmektedir. Kapitalist dünya ve ülkeler yeni bir toplumun doğum sancıları içindedirler. Yeni toplumu doğurtacak temel, öncü güç işçi sınıfı olmakla beraber, işçi sınıfı bu işte tek başına değildir. Bir toplumsal güçler ittifakı içinde, onun başını çekmek işlevini yapar. Bu toplumsal ittifak içinde bilinçli ve örgütlü gençlik önemli bir güçtür. Bilinçli ve örgütlü gençlik, dinamik, etkin bir güç olabildiği içindir ki, onu, bütünlüğünü koruyarak, işçi sınıfının bilimsel sosyalist politik hareketi doğrultusunda bilinçlendirmek ve örgütlemek gündemde olan ivedi sorundur.

Yalnızca genel olarak toplum ve toplumsal gelişme açısından değil, gençliğin kendisi bakımından da bilinçlenme ve örgütlenme gündemin ivedi maddesi olmaktadır, çünkü toplumsal sorunların gençliğe özgü yanları da bulunmaktadır. Genel sömürünün yanında bir de genç işgücünün ek sömürüsü vardır. Genel anti-demokratik baskılar yanı sıra bir de gençliğe yönelik özgül baskılar vardır, okulda ve ailede. Bir toplumsal afet olan işsizlik gençliği özellikle etkilemektedir. Yüksek öğretim mezunu diplomalı gençler işsizler ordusunun önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Dünyada barış ve savaş sorunları en başta gençliğin geleceğini ilgilendirmektedir. Gençliğin isteği ve temel çıkarları dünya barışındadır; gençliğe ölümcül tehlike ise nükleer savaştadır. Gençler sırf kendi hak, özgürlük, güvenlik ve çıkarları açısından da toplumsal mücadele vermek, bu mücadeleyi etkin, başarılı biçimde yürütebilmek için de doğru bilince erişmek ve örgütlenmek durumundadır.

Gençlik kitlesi genç olmanın ötesinde eştürden olmadığı, kendi içinde ayrıştığı için bu iç kesimlerin özgün sorunlarıyla da ilgilenmek ve uğraşmak gerekir. Kır, kent, öğrenci, çalışan gençliğin her birinin kendi özgün konu ve sorunları vardır. Bunlarla ilgilenmeden ve uğraşmadan örgütlenme ve bilinçlendirme olamaz; bir ölçüde olsa bile bu, sağlam temellere oturmaz, doğru ve sağlıklı bir örgütlenme ve bilinçlendirme olmaz. Esefle söylemek gerekir ki, bugün yanlış, sağlıksız bilinçlendirme ve örgütlenme öğrenci olan ve olmayan gençlerimizi büyük ölçüde sarmıştır. Bir yandan, burjuva ve küçük burjuva kökenli olmaları öğrenci gençliği işçi sınıfının politik hareketinden kopuk, sözde devrimci, maceracı uçlara savrulmaya yatkın kılmaktadır ve bugün böyle bir savrulma vardır. Öte yandan, kasabalarda, büyük kentlerin kenar mahallelerinde, hatta köylerde okulu bırakmış, veya liseye, üniversiteye girememiş, çalışacak bir iş de bulamamış gençlerin sayısı hayli kabarıktır. Bunlar çoğunlukla dar gelirli ailelerin çocuklarıdır. Maocular ve çeşitli goşist akımlar bunlara el atmışlar, yanlış ve sağlıksız bir bilinçlenmeye yol açmışlardır. Toplumsal köklerden kopuştan ötürü bu gençlerin yarı lümpen veya lümpenliğe eğilimli oluşları, onları, bu sapkın akımlar için elverişli bir alan haline getirmektedir. Daha kötüsü, aynı gençlik kesimi faşist akım ve örgütlenmelere yem olmakta, saldırı ve cinayet şebekelerinin malzemesi olarak kullanılma durumuna düşmektedirler. Bunlar faşist hareketin “milliyetçi toplumculuk” adı altında yürütülen, yalancı sosyalist, sosyal adaletçi sloganlarla bezenmiş propagandasının tuzağına düşürülmekte ve ilericile-re, solculara karşı silahlı vurucu güç haline dönüştürülmektedir. Genç-Öncü'nün önündeki başta gelen hedef ve görevlerden biri de gençlik içinde hem sol sapkın akımlarla, hem de faşist hareketle mücadele etmektir.

Gençliğin Somut Sorunlarından Hareket

Gençliğin bütününe ve kesimlerinin özgün, somut sorunlarıyla ilgilenmek, bu uğurda mücadele etmek üç nedenle gereklidir. (Gençlik için olduğu kadar diğer toplumsal kesimler için de bu doğrudur.) Birincisi, bu sömürücü, baskıcı düzen içinde dahi insanların olabildiğince demokratik hak ve özgürlüklerine, insanca yaşama olanaklarına kavuşturulabilmesi istenilecek bir hedeftir, işsizliğin, açlığın, bilgisizliğin, yoksulluğun, ezilmişliğin ilerletici, yüceltici bir yanı yoktur.

İkincisi, insanları ancak yaşamsal sorun ve ihtiyaçlarından yakalılarak örgütlü toplumsal mücadeleye sokmak ve mücadeleyi geliştirmek olanağı vardır. Güncel, somut sorunların niteliğinin ve çözüm yollarının araştırılmasından başlayarak, o doğrultuda mücadeleye girilerek adım adım en teorik sorun ve çözümlere kadar varılabilir. Kısa vadeli ekonomik çıkarlar için mücadele uzun vadeli politik hedefler için mücadeleye dönüşebilir. Canlı, somut gerçeklikten, örgütlü etkin mücadeleden kopuk bir bilinçlendirme ve bilinçlenme kitabı veya kulaktan dolma, bunun için de dayanıksız ve sağlıksız olur.

Üçüncüsü, yarın bugünden kurulur. Bugünün hedefleri için verilen mücadele elde edilen kazanımlar yarının mücadelesine ve kazanımlarına yolu açar. Mücadele zaman içinde gelişen ve yeni aşamalara ulaşan bir süreçtir.

Kısaca özetlediğim bu üç nedenden ötürü güncel, kısa vadeli, özgün sorunlara, ihtiyaçlara, hedeflere önem veririz. Bunlar asla ihmal edilmeye gelmez. Bunu altını

çizerek belirttikten sonra, şunu da aynı önemle belirtmeliyim ki, somut, güncel, kısa vadeli sorun ve ihtiyaçlarla ilgilenilir, çözümleri için mücadele verilir ama asla bu çeşit sorun ve çözümlere takılıp kalınmaz, mücadele o düzeyde bırakılmaz. Hedef, olabildiğince en yüksek düzeyde bilinçlenme, örgütlenme ve mücadeledir. Ancak o düzeyde ve nitelikte bir mücadele ile son hedefe erişilebilir ve kapitalizmden sosyalizme geçişi içeren bir düzen değişikliği ile sorunlar kökten ve kalıcı çözümlere kavuşturulabilir. Bu açıdan güncel, somut, kısa vadeli hedefler için mücadele ve bu yolda başarılar elde etme, kitlelerle kucaklaşmanın, bağlar kurmanın ve bütünleşmenin yöntemidir, örgüt, güncelin, somutun, özgünün düzeyinde kitlelerle el ele tutuşacak ve böylece onları daha üst düzeyde bir bilinçlenmeye ve pratik hedeflere doğru yönlendirecektir.

Bilim ve Sanat

Dünyanın ve ülkemizin gidişi ve koşulları sınıfsal kitlelerin ve gençliğin politik bilinçlenme ve örgütlü mücadele gereğini ivedileştirmektedir. Daha önce de işaret ettiğim gibi gençliğin bir bölümü gericilerin, faşistlerin eline düşmüş, toplumsal ve politik gericiğin, faşist güçlerin baskı ve cinayet aleti haline gelmiştir, diğer bir bölümü solculuk adına sapkın akım ve örgütlerin etkisine girmiştir ki, burada ona da kısaca değinmek isterim: burjuva eğitimidir diye derslere, öğrenime boş vermek. Buna koşut olarak, burjuvadır diye sanat, edebiyat, kültür mirasını da küçümseyip bir kenara itmek. Bu tavır yanlıştır. Eğitimde ideoloji ne denli egemen olsa da bilimsel bir öz vardır. Matematikte ve doğa bilimlerinde ideoloji ancak en yüksek düzeyde, bilimsel teorinin felsefe ile kesiştiği noktada işe karışır, kendini belli eder. Bu yüksek teorik düzeyde ideolojik bulaşma bir ölçüde deneysel alana da yansiyabilir, ama bütününde ele alındığında, burjuva matematiği, fiziği, biyolojisi v.b. ile sosyalist matematik, fizik, biyoloji v.b. ayırımı yoktur. Burjuva ideolojik etkiler toplum bilimlerde çok daha ağırlıklı olarak etkisini gösterir. Bunları çok daha eleştirel açıdan, eleştirel bir yöntemle algılamak, değerlendirmek gerekir. Ama toplum bilimlerde dahi, özellikle bilimsel araştırmalar, deneyler alanında, yararlanılacak, doğru olan veriler, saptamalar vardır, ideolojik kabuğu kırıp atarak gerçek özü yakalamak olanaklıdır.

Buna koşut olarak sanat ve edebiyatta da zamanla yıpranmayan kalıcı bir öz vardır. Edebiyatı da içermek üzere en geniş anlamda sanat, gerçekliği yakalamanın, kavramanın, anlamaştırmanın bir diğer yoludur. Öbür yolu bilimdir. Büyük sanat yapıtları gerçekliği kavramada ve anlamaştırmadaki başarılarıyla öne çıkarlar. Örneğin ondokuzuncu yüzyılda burjuvazinin gelişimi ve sınıfsal nitelikleri büyük Fransız, İngiliz ve Alman romancılarının yapıtlarında izlenebilir. Sanatın bir de biçimi var, kullandığı teknikler var, bu alandaki kazanımlar da kalıcıdır ve sınıfsal sınırları aşabilir.

Denebilir ki, burjuva eğitiminin ve sanatının işe yaramaz ideolojik karışımlarını ayıklayıp yeniden değerlendirmeye kalkmak niye? Niye bu zahmet? Şunun için: Hiç bir şey yoktan var edilmez. Proleter eğitimini, sanatını, kültürünü sıfırdan başlayarak yoktan var edecek değiliz, işçi sınıfı ve işçi sınıfı partileri ülkelerinin ve insanlığın bilim ve kültür mirasına sahip çıkarlar, bu alanlarda gelişmelerin destekleyicisi

ve yönlendiricisi olmayı onlar yüklenirler. Tarihten süzülüp gelen kültürün ve eğitimin en iyi ürünlerini, en güçlü kazanımlarını bilimsel sosyalist açıdan ve sosyalist sistemin koşullarında değerlendirip geliştirerek sosyalist kültür ve eğitimin yaratılmasına ve kurulmasına geçilir.

Eğitimin ve kültürün ihmal edilmeyip değerlendirilmesinin bireysel açıdan bir nedeni daha var. Bir meslek sahibi isek, toplumda mal veya hizmet üretiminde çalışıyor, bir sanat dalında uğraş veriyorsak, işimizin ehli olmak durumundayız. Yeteneksizlik, beceriksizlik, bilgisizlik bilimsel sosyalistlerin nitelikleri arasında değildir.

Böyle genişçe bir açılım yaptıktan sonra yeniden politik bilinçlenme ve örgütlenme konusuna dönersek, diyebiliriz ki, esasen güncel ve ivedi olan bu sorun son gelişmelerle Türkiye’de daha da ivedilik kazanmıştır. Türkiye demokratik hak ve özgürlüklerin daha da kısıtlanacağı, baskıların artacağı bir döneme yönelmektedir. Bu gidiş CHP iktidarında kendini göstermişti. Şimdi Demirel iktidarında, alınacağı açıklanan önlemlerle daha da yoğunlaşacak. Başvurulan dernek kapatmaları ve dernek ve gazete yöneticilerini tutuklamalarla bu anti-demokratik gidiş şimdiden olumsuz ürünlerini vermeye başlamıştır. Demirel’in başbakanlık ettiği yeni dönemde örgütlü faşist odak ve yönlendirdiği faşist hareket daha rahat nefes alacak, devlet olanaklarını daha serbest ölçüde kullanacak, kışkırtma ve kırımları daha da tırmandıracaktır. Bu durumda demokratik güçlerin toparlanması, birleşik örgütlü gücü oluşturması daha da önem kazanmaktadır.

Kısa vadede tablo karanlık görünmekle birlikte, uzun vadede gericiliğin ve faşizmin başarı şansı yoktur, çünkü gericiliğin ve faşizmin kaynağı ve dayanağı olan, emperyalizme bağımlı geri kapitalist sistemin ve onun egemen sınıfı olan büyük, tekeli burjuvazinin uzun süre yaşama şansı yoktur. Gelecek gericiliğe, faşizme, emperyalizme ve yerli kapitalizme kapalıdır. Bunlar dünya ve ülkemiz tarihinden silinmeye mahkumdurlar. Kapitalizm-sosyalizm mücadelesi dünya çapında verilmektedir. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm kapitalist dünyanın birçok ülkesinde sıcak bir sorun ve uğraştır. Gençliğin buna koşut mücadele hedef ve yöntemleri de evrenselidir. Gençlik hareketleri de enternasyonaldir, uluslararası birlik ve dayanışmayı içerir.

Bu nesnel tarihsel gidişi biz öznel, yani örgütsel çalışmalarımızla hızlandırmak durumundayız. Saflarımızı sıklaştıracamız. Örgütümüzü derinlemesine ve genişlemesine geliştirip büyüteceğiz, örgüt disiplinini güçlendirecek, örgütlü çalışma ve mücadeleyi programlaştırıp hızlandıracamız, örgüt birimlerinin ideolojik düzeyini yükselteceğiz. Tüm gücümüzü parti olarak en geniş işçi ve emekçi kitleleri, Genç-Öncü olarak en geniş gençlik kesimlerini kapsamaya, onları örgütlü mücadeleye sokmaya yönelteceğiz. Bunlar, insana şevk ve heyecan veren onurlu hedeflerdir. Bunları mutlaka gerçekleştirecek, mutlaka başarıya, zafere ulaşacağız. Ne mutlu bize ki, böylesine onurlu görev ve mücadeleler bizi bekliyor, ne mutlu ki gelecek ellerimizde biçimleniyor.

Çark Başak, Sayı 71, 1 Aralık 1979